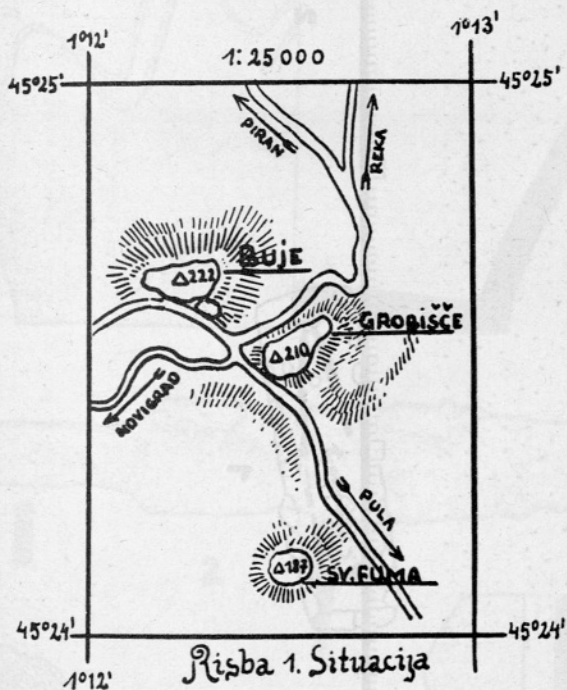

STAROSLOVANSKI GROB V BUJAH

Branko Marušič

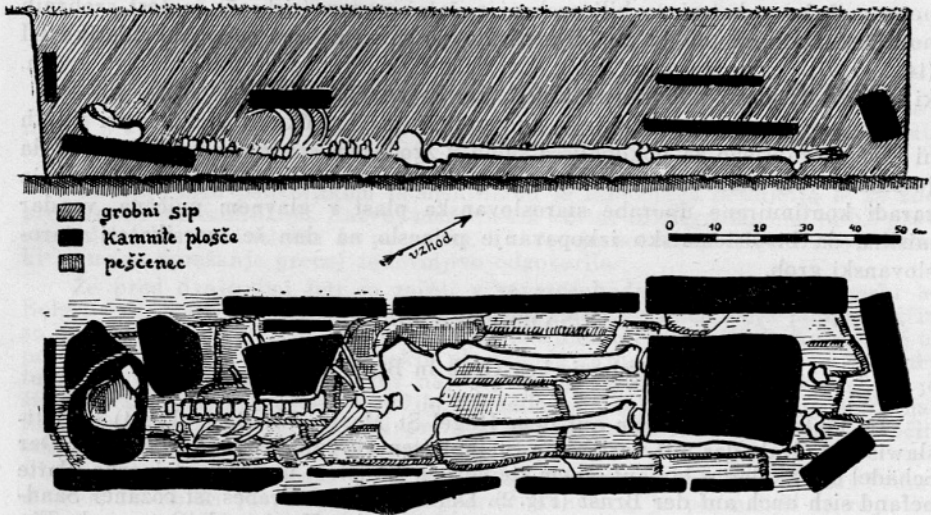
Ko so leta 1949 kopali na hribčku sv. Martina pri Bujah (risba 1) temelje za gimnazijo »Vladimira Gortana«, so po pripovedovanju delavcev izkopali številne grobove, novce in fragmente keramike. Oktobra 1954. leta sem pregledal zemljišče okoli gimnazije. Pri tem sem na enem mestu opazil v dveh vzporednih

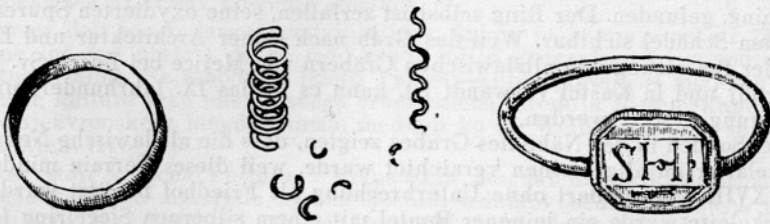
Risba 1

vrstah vrhove vertikalno vkopanih kamnitih plošč, ki so po vsej verjetnosti omejevale neki grob. Izkopavanje je potrdilo domnevo. Na dan je prišla 173 cm dolga in 35 cm široka grobnica, ki je bila usmerjena v smeri zahod—vzhod, z južnim odklonom 22° na vzhodni strani. Grobnica je bila obložena z vertikalno položenimi kamnitimi ploščami. Tri plošče so bile na severni, štiri na južni, ena na zahodni in dve na vzhodni strani groba (risba 2, tloris). Vrh lobanje je bil 18 cm,

zgornja površina tibije 28 cm pod sedanjim nivojem zemljišča. Nad lobanjo so bile kosti nekega mlajšega vkopa, sama lobanja pa je ležala na kamnitni blazini. Nad tibijo je bila kamnitna plošča, nad njo pa so bile razmetane kosti mlajšega vkopa, ki so bile prav tako pokrite s kamnitno ploščo. Kamnitna plošča je ležala tudi na mrličevih prsih (risba 2, profil). Za dno grobnice je služila plast eocenskega peščenca (tako imenovani korso v jeziku domačega prebivalstva), ki je geološka osnova zemljišča. Ker je dno grobnice mrežasto zaradi nepravilnih podolžnih in povprečnih žlebov naravnega (ali umetnega?) izvora, kaže, kot da je dno grobnice poploščeno.

Risba 2. Profil in tloris staroslovanskega groba v Bujah

Risbe 3, 4, 5

Dolžina skeleta je bila 150 cm, usmerjen zahod—vzhod. Roke so bile položene v krilo. Na členku enega prsta je bil okrogel bronast prstan (inv. št. S 2860, risba 3) polkrožnega preseka. Premer prstana je 2,1 cm, debelina obroča 0,1 cm. Pri mandibuli so najdeni zelo oksidirani ostanki bronaste verižice (inv. št. S 2859, risba 4). Sledovi oksidacije so vidni ne samo na mandibuli, temveč še v večji meri na levi strani lobanje. Ostanki verižice in omenjeni sledovi oksidacije kažejo, da je bil pokojnik okrašen z obsenčnim obročkom köttlaškega tipa s petljami, na katerih so visele verižice.

Po grobni arhitekturi je izkopani grob soroden staroslovanskim grobovom iz Mejice pri Buzetu, Sv. Jelene pri Oprtlju in v Kaštelu.¹ Tudi v podrobnostih prihajajo sorodnosti do izraza; tu in tam so položili pokojniku pod glavo kamnitno blazino, na prsi pa kamnitno ploščo. Grob v Bujah pripada torej istemu valu slovanskega naseljevanja kot že omenjena grobišča, pa ga zato lahko stavimo v 9. stoletje n. š.

V bližini groba sem sondiral še na treh krajih. Povsod so bili najdeni nepravilno vkopani skeleti, ki so bili položeni v lesene krste. Podoba je, da grobovi niso bili na zunaj označeni, saj drugače ne bi moglo priti do večkratnih vkopavanj v isto ali v skoraj isto grobno jamo. Pri enem skeletu je najdena platnena mošnja, v kateri so bili srebrni pečatni prstan (risba 5) in šest srebrnih novčičev. Eden od teh je graški groš, kovan za nemškega cesarja Friderika III (1440—1495).² Samo na enem kraju sem naletel na ostanke staroslovanskega groba, ki pa je bil skoraj popolnoma uničen po kasnejših vkopih.

Najdbe v sondah dokazujejo, da zemljišče na hribčku sv. Martina pri Bujah ni bilo uporabljeno za pokopališče samo v zgodnjem srednjem veku, temveč da je služilo v ta namen kontinuirano vsaj do 18. stoletja n. š.³ Verjetno je, da je zaradi kontinuirane uporabe staroslovanska plast v glavnem uničena, vendar mislim, da bi sistematsko izkopavanje prineslo na dan še marsikateri staroslovanski grob.

ZUSAMMENFASSUNG

Ein altslawisches Grab in Buje (Istrien)

Im Oktober 1954 wurde auf dem Hügel St. Martin bei Buje (Fig. 1) ein altslawisches Grab, das mit vertikalen Steinplatten ausgelegt war, ausgehoben. Der Schädel des Skelettes lag auf einem steinernen »Polster« und eine steinerne Platte befand sich auch auf der Brust (Fig. 2). Der Boden des Grabes ist cozäner Sandstein. Der Tote wurde so ins Grab gelegt, dass der Kopf nach Osten sah. Ein Fingerknöchel trug einen Bronzering (Fig. 3), beim Unterkiefer wurden die oxydierten Reste einer Bronzetafel (Fig. 4), die an einem Schläfenring des Köttlacher Typus hing, gefunden. Der Ring selbst ist zerfallen, seine oxydierten Spuren sind jedoch am Schädel sichtbar. Weil das Grab nach seiner Architektur und Einzelheiten der Beisetzung den altslawischen Gräbern von Mejice bei Buzet, Sv. Jelena bei Oprtelj und in Kaštel verwandt ist, kann es in das IX. Jahrhundert unserer Zeitrechnung gesetzt werden.

Drei Sonden in der Nähe des Grabes zeigten, dass die altslawische Nekropole im Mittelalter im allgemeinen vernichtet wurde, weil dieses Terrain mindestens bis ins XVIII. Jahrhundert ohne Unterbrechung als Friedhof benützt wurde. Bei einem Skelette wurde ein leinener Beutel mit einem silbernen Siegelring (Fig. 5) und sechs silbernen Geldstücken gefunden. Unter diesen befindet sich auch ein Grazer Groschen des deutschen Kaisers Friedrich III. (1440—1495).

¹ B. Marušič, Staroslovanske in neke zgodnesrednjeveške najdbe v Istri, AV VI/1, Ljubljana 1955.

² Graški groš Friderika III (1440—1495) je najden še na polotoku Muzil pri Puli (B. Schiavuzzi, Ripostiglio di monete del. sec. XV rinvenute presso Pola, Rivista italiana di numismatica, fasc. IV, 1906, separat, str. 4, št. 15) in v Mariču izpod Peroja (neobjavljeno).

³ G. F. Tommasini (1595—1654), škof v Novemgradu, piše v svojih zgodovinsko-geografskih komentarjih o pokrajini Istri, da je pri Bujah malo izven mestnega obzidja cerkev sv. Martina s pokopališčem (Archeografo Triestino, vol. IV, Trst 1837, str. 501).